

TELEGRAFUL ROMÂN

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Surparea bisericeii.

Intr'un număr mai recent al ziarului „Cronica” din București găsim publicate niște păreri foarte sănătoase cu privire la atacurile ce se îndreptă dincolo de munți, în regatul român, când în contra unuia, când în contra altuia dintr'ei înalți dignitari ai bisericeii ortodoxe române, — lucru care, bine zice scriitorii articolului, nu poate să ducă de cât la surparea bisericeii române.

Obiceiul rău de a face responsabili pentru toate nimicurile și pentru toate greșelile (de multe-ori închipuite) pe prelații bisericeii, e introdus și la noi. și astfel cele scrise în „Cronica” se potrivește bine și la adresa acelora dintr'ei ai noștri, cari abuzând de libertatea condeiului fac lucru, care numai bun și folositor neamului și bisericeii nu poate să fie.

Dar' să dăm cuvântul scriitorului de la ziarul „Cronica”, care se exprimă astfel:

„Mai anul trecut s'a dat un răs- hoiu, nu vreau să-l calific, în contra unuia din cei mai înalți șefi ai bisericeii, așa din senin, căci în totă viața n'a făcut nict un rău, nici bisericeii, nici țerei, nici vre-unui om din sinul neamului românesc, ci numai bine la căți a putut.

Acum, campanie violentă în contra altui șef al bisericeii. Nu știm dacă sunt Români cei ce duc această campanie, dar' știm că se face rău. Păgânii în vremea gónelor zdrobeau căpeteniile bisericești, ca să se risipescă credincioșii. Căci atunci, când este bătut păstorul, se risipesc oile. De s'ar fi bătut păstorii neamului românesc în timpurile de grea cumpănă, de mult s'ar fi risipit și perdut credința strămoșescă și limba și româtimea. Dar' nu s'a urmat așa, de aceea avem biserică, limbă, nație română.

Înțeleg să o facă cei de alt neam, pentru ajungerea scopurilor lor. Au făcut-o în trecut, s'au înființat societăți secrete, s'au aruncat tot felul de injurii asupra credinței și bisericeii ortodoxe, chiar și de către Români prinși în mrejele societăților secrete. S'a dus o campanie îndrăjită pentru discreditarea bisericeii, ca să intre în cetatea românească cu mâinile în șolduri cei de altă religione.

Pentru ori-ce greșeli mici s'a batjocorit și clerul și biserica. Nu s'a arătat greșela spre îndreptare, ci s'a vârsat potop de injurii peste toți, și peste biserica.

Dar' cei de altă religione și confesiune făcut-au, ori fac acesta pentru religionea lor, pentru biserica lor?

Nu, n'au făcut, nu fac așa! Numai noi să facem, căci prea am ajuns sus cu țaria morală, cu știința, cu civilizația, cu disciplina socială. Și vrem să dăm îndrăjit cu toate. De la bine într'un moment ajungi la rău, dar' de la rău cu greu te întorci și ajungi la bine.

Omul care și are casa liniștită și duce viață fericită, bine face ore când ascultă intrigile turburătorilor și-și spulberă totă liniștea, își risipește familia? Nu! În urmă poate plânge, poate să vrea să îndrepteze greșela, dar' nu mai poate!

Acosta o urmărește campania. Urât lucru. Chiar când ar exista orice greșelă, așa campanie trebuie să lipsescă. Căci nu se dă foc morii, ca să ardă șorecii. Dar' nu se petrece nimic de așa natură. Campania ce se duce voește arderea morii pentru-că cineva voește scandal cu ori-ce preț. Voește să facă jocul străinilor, cari ar privi cu plăcere sdruncinarea noastră din toate punctele de vedere; și mai ales în privința bisericeii să nu se alégă nici praful.

Nu scriu în contra scriitorilor, scriu contra greșelii ce se face cu asemenea campanie. Cui servește inventarea a tot felul de fapte imaginare puse în sarcina celor bisericești? Poporului român, bisericeii române, neamului românesc? — Nu. Străinilor servește. Dar' dacă cineva face acesta pentru dragostea străinilor, atunci Eminescu le zice: „Cine-au îndrăgit străinii, mânca-li-ar inima câinii”.

Eu nu le zic acesta, căci sângele apă nu se face; ci le zic, că nu este bine.”

Postul

din punct de vedere al canónelor și al vieții practice a credincioșilor.

Disertație cetită de preotul Ioachim Muntean în conferința preoțescă a tractului Seliște, ținută în Tilișca la 23 Septembrie 1904.

(Urmare).

Așa aflăm în can. 19 al Sf. Nicefor de pe la mijlocul secolului al IX-lea dispoziția, că în postul sfinților apostoli și a sf. Filip — al Nașterii Domnului — monahii cari șed în mănăstire se cuvine să mănecă odată în zi Mercurea și Vinerea; ear' cei ce se află în serviciu, de două-ori, după al șeselea ceas (adecă pe la amiază) și séra.

Pragmata acesta de serviciu și privește însă numai pe monahi, nu și pe mireni. Și nu descrie acest canon nici timpul, nici durata celor două posturi, cari în acel secol nici nu erau pôte pretutindenea introduse, nici în mod egal sau uniform fixate.

Asemenea aflăm într'ele cele 11 întrebări ale unor monahi, întrebarea a 3-a astfel formulată: Cuvine-se, ca postul lui August să 'l postim? La care patriarhul Nicolae al Constantinopolului, în numele sinodului, pe la finea secolului al 12-lea dă acest răspuns: „A fost mai înainte postul lui August, care apoi s'a mutat, ca să nu cadă împreună cu posturile altor popóre (ad. ale păgânilor), cari se țin în acest timp; însă și acum mulți ómeni postesc postul acesta”.

De aici urmază: 1. Că pe la finea secolului al 12-lea postul lui August nu era fixat, și 2. Că mulți, nu însă toți, îl postiau. Era deci post voluntar, nu impus. Dar' și de acest post fac întrebare călugării, nu mireni, și mai mult pe ei îi și privește.

Demnă de notat mai e însă și aceea împrejurare, că nici cărțile rituale bisericești nu fac alusiune la celelalte posturi, ci numai la al Păresimilor. Dovadă despre acesta sunt mineele, cari cu privire le sfinții apostoli numai în ziua lor, adecă în 29 Iunie, ear' cu privire la Nașterea Domnului

Christos și la Adormirea Maicii Domnului numai în ziua înainteprăsnirii, adecă din 20 Decembre și din 14 August cuprind tropare de cântări și rugăciuni referitoare la însași sârbătore.

Același lucru ni-l arată destul de invederat și „Rugăciunea” din molitvelnic, compusă cam prin secolul al IX-lea sau al X-lea, care se cetește „în fie-care post” și e de următorul cuprins: „Nădejdea tuturor marginilor pământului, și celor ce sunt pe mare departe, Dumnezeu nostru, carele mai înainte ai tocmit prin cea vechiă și prin cea nouă a ta lege aceste 40 de zile, la cari pe noi acum a ajunge ne-ai învrednicit, pe tine te cerem, și ție ne rugăm, întărește-ne pe noi cu puterea ta, ca să ne nevoim într'insele cu bună povoință, spre mărirea numelui tău cel sfânt, și spre ertarea păcatelor noastre, cătră omorirea patimilor și biruința a tot păcatul, ca într'u pocăință împreună cu tine răstignindu-ne și îngropându-ne să ne sculam din faptele cele mórte și să petrecem cu bună plăcere înaintea ta într'u toate zilele vieții noastre... și celelalte.

Aici numai momente din postul Păresimilor sunt atinse, nu și din celelalte posturi.

Plin e și triodul de cântări cu același înțeles. Bună-óră Sedelna de Luni dimineața în săptămâna brânzii așa ne învață: „Deschisu-s'au porțile dumnezeiești pocăințe, să ne apropiem cu osârdie curățindu-ne trupurile, depărtându-ne de mâncări, și de poftă, ca niște ascultători ai lui Christos, celui ce a chiamat lumea într'u împărăția cerescă, zăciuală a tot anul aducând Împăratului tuturor, ca și Invierea lui cu dragoste să o vedem”. Și earăși într'alt loc: „Veniți să ne curățim, pentru-că astăzi este săptămâna cea înainte curățitoare, zăciuală a tot anul fiind, după carea începutul posturilor de la apostoli de demult se întinde”.

Ce înțeles au în aceste cântări cuvintele: „zăciuală a tot anul”?

În Leviticon (a III. carte a lui Moisi) c. 27, v. 30 și 32 și în cartea numerilor (a IV. carte a lui Moisi) c. 18, v. 28 cetim că a poruncit Dzeu fiilor lui Israil prin Moisi, ca în tot anul să dea zăciuală din cele ce au Levitilor, ear' acestia Marelui Arhieru, și așa făcând se binecuvântau într'u toate lucrurile sale.

Și Avraam, când a intrat în Canaan a dat lui Melhisedec zăciuală din toate. (Facere c. 14, v. 20). Și Iacob (la facere c. 28 v. 22) s'a făgăduit lui Dumnezeu zicând: „Din toate câte îmi vei da mie, zăcimea lor ți-o voi dăruia”.

Chiar și fariseul se fălea (la ev. Luca c. 18, v. 12) că postește de două-ori în săptămână și „dă zăciuală din toate câte câștigă”.

După analogia legii vechi, însă în sens mai idealistic, au hotărît sfinții apostoli, ca și creștinii să dea prin post zăciuală din toate zilele vieții lor.

Anul însă are 365 de zile, ear' a zecea parte dintr'un an sunt 36 de zile și una de jumătate.

Dacă din cele șapte săptămâni ale postului mare vei scote Sâmbetele și Duminecele, ca zile de bucurie, când postul strict nu se admite, rămân 35

de zile rânduite, lângă cari adaugând Sâmbăta cea mare și nóptea spre Dumineca sf. Invieri de jumătate, iese numărul de 36 de zile și jumătate, adecă: zăciuală anul în mod complet.

Explicația acesta o dă Ava Theon la Cassian, scriitorii din secolul al V-lea.

Ear' sf. Dorothei, scriitorii din secolul al VII-lea, în cuvântul său despre sfințele posturi, pe lângă cele espuse, mai esplică încă și numirea postului mare cu terminul canonic de „patruzecime” în modul următoriu: „... Acesta (adecă: zăciuală legii vechi) știind sfinții apostoli, au sfătuit... ca și noi să ne binecuvântăm într'u lucrurile noastre și făcând socotela... aceste șapte săptămâni au rânduit. Ear' părinții cu vreme au judecat a mai adauge încă o săptămână (adecă: a brânzii)... ca cu acest număr să cinstescă posturile celor patruzeci de zile, cari le-a postit Domnul nostru; că opt săptămâni, scotând Sâmbetele și Duminecele, fac 40 de zile, cinstind și postul cel ales al sf. Sâmbete.

Despre alte posturi acesti scriitori bisericești nu fac nici o amintire în tractatele lor. Dovadă că pe timpul lor nici n'au existat alte posturi afară de Patruzecime.

Să consultăm însă și istoria bisericească de episcopul Andreiu baron de Șaguna. La pagina 89 cetim: „Creștinii cei dintâiu (adecă în secolul I de la Christos) au avut adese posturi, partea cea mai mare de bună voie și în felurite vremuri, cu deosebire la începutul vre-unei întreprinderi mari, sau la vreme de nevoe. Postul de 40 de zile înaintea Paștilor, a fost închipuirea vieții Mântuitorului.”

La pag. 120: „Postul de 40 de zile nu s'a fost statornicit pe deplin în acest veac (al II-lea). La Apus nu se prelungia preste o săptămână, și nu se prescurta preste o zi; ear' la Răsărit se ținea 40 de zile și Asceții îl țineau șapte săptămâni... Postul de Mercurea și de Vinerea se ținea ca un post mic.”

La pag. 164: „În veacul acesta (al III-lea) postul cel de 40 de zile înaintea Paștilor s'a lăjit și mai mult. Ieronim pomenește că postul acesta s'ar fi ținut acum și la Apus. El stătea, după mărturia lui Tertulian, în înfrânare de la ori-ce bucurie, încă și de reținere de la Euharistia sârbătorească; căci după acesta urma totdeauna o bucurie duhovnicescă, și masa obștească.”

La pag. 234: „Postul de 40 de zile s'a prefăcut în veacul al IV-lea în post de șapte săptămâni și se ținea în toate ținuturile Răsăritului până la Finichia și precum scrie Epifaniu se întruie ca bucate: pâne, sare și apă, se opria cererea datorțiilor și pășirea la căsătorie. Sf. Ambrosiu arată și alte posturi pe la bisericile Asiei, cari le pune bisericilor sale de pildă... Nu e îndoială, că postul Nașterii Domnului și al Adormirii Născătoarei de Dumnezeu au fost în întrebuintă în acest veac, de-și nu se află vre-o hotărîre canonică despre ele.”

Atâta aflăm la Șaguna despre posturi. La veacurile următoare nu se mai amintesc posturile cu nici un cuvânt.

(Va urma.)

Un memorandum al reformatilor.

Baronul Desider Bánffy și superintendentul Baltik, ca președinți ai comisiei esemise din partea celor două biserici protestante magiare: ev. reformată și ev. luterană, au înaintat la dietă un memorandum în cauza esecutării art. de lege XX din 1848 (salarizarea preoților din visteria statului), respective privitoriu la dotarea preoților bisericilor protestante magiare, la subvenționarea instituțiilor lor, privitoriu la cesiunea catechisării elevilor protestanți de pe la școlile rom. catolice și în cauza proselitismului r. catolic. În acest memorandum, conform estraselor date de ziarele din Budapesta, protestanții se plâng contra proselitismului unor preoți rom. cat., cari prin siluire, prin amenințări și prin momeli convertesc la religia papistașă protestanți minoreni. În concret ridică plânsore contra gimnasiului reg. catolic din districtul II. al Budapestei și deosebbi contra profesorului de religie de la acest gimnasiu, apoi contra școlii de fete Ranolder și contra școlii „Sacré Coeur”, asemenea și contra călugărilor aplicate pe la spitalele publice din Budapesta și la spitalul orășenească din Nagyszombat și cel comitatens, tot de acolo, pentru propaganda de convertire. Ridică acuză contra gimnasiului și școlii comerciale din Alba-regală, contra școlilor călugărețelor din Sibiu, Odorheiu, Sătmăr, Oradea, Törökzentmiklós, Cașovia, Cincibiserici, Șopron și Kőszeg, și contra institutului de educație a „domnișorelor engleze” din Budapesta, pentru împedecarea catechisării elevilor protestanți.

În legătură cu aceste gravamine bisericile protestante cer, ca împedecarea ori îngreunarea catechisării protestante să fie declarată drept transgresiune și să fie pedepsită, în primul cas cu amendă în bani, ear' în cas de repețire, cu detragerea dreptului de publicitate a institutului.

Asemenea se plâng și pentru-că unele autorități administrative și judecătorești constrâng pe protestanți a săvârși fapte ce sunt în contrast cu principiile de credință ale lor, a nume prin faptul că în ziua sfântului Ștefan nu le permit să lucre nici lucrul de câmp; ear' contra școlilor de stat din Chichinda, Timișoara, Heréd și Diósgyőr ridică plânsore pentru-că silesc pe elevii protestanți să participe la serviciul divin al rom. catolicilor.

În chestia dotațiunii nu pretind esecutarea ad literam a principiului enunțat în § 3. al art. de lege XX din 1848, (ca adecă toate trebuințele bisericesti și școlare ale confesiunilor recepte să fie acoperite din visteria statului), ci statul să superte numai acea parte de cheltuieli ale bis. protestante, pe care credincioșii nu răsesc a o suporta fără a fi prea împovărați cu dare de cult. A nume:

1. În scopul reducerii dărilor de cult statul să dea bisericii ev. reformate 1,400.000 de corone, ear' celei ev. luterane 700.000 de corone subvenție anuală.
2. Pentru cheltuielile administrative (salarizarea funcționarilor, superintendenților, protopopilor, notarilor, cassarilor, visitațiuni canonică și școlare, adunări districtuale și episcopiale) biserica ev. reformată să capete 483.739 corone, ear' cea ev. luterană 217.120 corone dotațiune anuală.
3. Pentru cuincuenalele predicatorilor (preoților) să se dea din visteria statului 1,133.000 de corone bisericii ev. reformate, și 400.000 corone celei ev. luterane ca subvenție anuală.
4. Fondurilor pentru pensionarea preoților, ambelor biserici la oaltă, o subvențiune anuală de 567.287 corone.
5. Pentru catechisare 250.000 subvenție anuală ambelor biserici la oaltă.
6. Pentru instituțiuni umanitare și culturale, susținute de ambele biserici, subvenție anuală de 620.000.

Tote acestea ar impune statului o sarcină de 5,771.146 corone pe fie-care an.

Pe lângă acestea mai au pretensiuni și cu privire la înființarea unei facultăți teologice și pregătirea și calificarea profesorilor, dar' fiind-că aceste cesiuni n'au fost încă studiate, își rezervă dreptul să facă propuneri concrete mai târziu.

În fine, accentuând că guvernul e datoriu să esecute art. XX din 1848, apelază la dietă, ca să iee dispozițiunile de lipsă pentru esecutarea legii (firește, că numai în cât îi priyește pe protestanți!).

Atâta cere, deocamdată, memorandumul. În chestia acestor cereri s'a ținut deja și o anchetă la ministrul-president Vineri s'era, luând parte la ea fruntașii bisericești ev. reformate și ai celei ev. luterane (magiare), ear' din partea guvernului ministrul-president Tisza și ministrul de culte Berzeviczy. În această anchetă ministrul-president a declarat, că:

În chestia dărilor de cult guvernul e aplecat să facă ușurări credincioșilor, în cât vor permite referințele financiare ale statului;

În principiu recunoște îndreptățirea nișuințelor pentru îmbunătățirea dotațiunii preoților protestanți și se va nișui și din a sa parte, ca întregirea de la stat a dotațiunilor preoțești să pōtă fi urcată cât mai curând, în această privință însă guvernul voește să observe procedere egală față cu toate confesiunile și astfel regularea dotațiunii va pute să urmeze numai atunci când statul va fi în stare să îmbunătățească congrua pentru preoții tuturor confesiunilor.

Fragmente istorice.

Despre boerii din țera Făgărașului.

De
Non quis, sed quid.
(Urmare).

f) Poiana-Mărului, cu 248 case și 1515 locuitori, încă a fost fiscală, dar' a fost donată principelui C. Brâncovan, Vodă al Valachiei, când la anul 1695 a fost investit prin Leopold I cu titlul de principe ereditar al imperiului germano-roman. Ultimul deficient în linia bărbătească principele George Brâncovan la anul 1823 a dăruit această moșie dimpreună cu Sâmbăta-de-sus bisericii grecești din Brașov. Când a fost C. Brâncovan introdus în domeniul Poenei-Mărului, a trimis pentru administrarea acestei moșii un Polcovnic cu numele Enescu, ai cărui urmași și astăzi sunt răspândiți prin Bran, ca posesori ai munților Bătrâna și Colții Ialomiței.

g) În Șercăița, cu 225 case și 1159 locuitori.

Tradițiunea păstrată în comuna Șercăița spune, că în urma colonișării satului Șercaia prin Sași, Români de acolo au fost nevoiți a se retrage spre munte pe afluentul văii Șercaia numit Șercaia-mică sau valea Șercăiței, până la locul unei mânăstiri, unde au fundat satul Șercăița — întră Ohaba și Bucium. Acolo dăm de urma celui din urmă boer local Cârstea Căcărăză, care ne mai având descendenți bărbătești, ci numai o fată cu numele Vespea, a adoptat în boeronatul seu pe Popa Barbat fiul boerului din Drăguș Popa Simion Barbat, de ginere, spre care scop s'a înfățișat înaintea scaunului boeresc din Făgăraș, ținut în feria tertia post dominecam Reminiscare anul 1584 sub presidiul căpitanului suprem Cosma Horvath-Petryevicz, asistat de boerii jurați: Stoica de Vad, Vladimir de A.-Ucea, Stoica Balya de Copacel, Dobrin de Voila, Iliă de Sinca, Marcul de A.-Vist, Nagu de Grid, Barb de Sarata, Sinca de Sesciori, Halmagy de Scorei, Mani Pencs de A.-Venitze și Serban de Bessenbach, apoi de comiții cercului de sus Petrascu al Balli de Nagy-Berivoi și Stefan Nagy de F.-Comana, ear' ai cercului de jos Comsa Sirbul de Ludișor și Streza de Besimbak, unde s'a confirmat această adopțiune. Un descendent al acestei familii Ionask Boir Serkeiczey de Fogaras pentru eroismul repurtat în războiul contra Turcilor și a tumultului Rakoczian a câștigat pentru sine și pentru frații sei Andreiu, Ioan și Barbat diploma de nobilitate de la Leopold I cu data din Viena la 30 Martie 1665 pe lângă următoarele insemne nobilitare: pe scut militar de coloră celestină se vede un bărbat îmbrăcat în roșu, cu cisme galbene și pălăria neagră, călare pe un cal alb, ținând în dreapta sabia înfiptă într'un cap de turc.

Cu toate acestea fiscul provocând pe familia Barbat la judecată producțională, după multe inquisițiuni din anul 1722 și 1758, în fine cu sentința forului suprem producțional adusă în 25 Februarie 1783 se declară familia Barbat de nobila quo ad personam, ear' în privința moșiei lor de supuși impozitelor fiscale, din cauză, că adopțiunea ei în boeronatul lui Christea Căcărăză n'a fost confirmată după toate formele.

Se observă că preoții din Șercăița — de când se știe până în ziua de astăzi — au fost tot din familia Barbat. 10 patrifamilii.

Se mai găsește încă o familie de boeri căduți în Șercăița cu numele Idomir, pōte o ramură a boerilor de acolo, și se știe, că munții fiscalizați Czaga și Nemaja s'au ținut de boeronatul Șercăiței. (Va urma.)

Concertul dșorei Cunțan.

Sibiu, 5 Oct. v.

Concertul dșorei Elena Cunțan, anunțat în numerii trecuți, s'a dat aseră la „Unicm” și a avut succes eminent. Reputațiunea distinsei noastre altiste fiind deja stabilită, în fața publicului sibilian ca și a obștei românești, se esplică de ce spațioasa sală era — și de data această — ticsită de auditor. Aprōpe tot ce orașul nostru, renmit prin înalta-i cultură musicală, posedă competent în ale artei, era de față. Public ales, român și german, deopotrivă cu rigurose pretenții artistice, alergase pe'trecute să sacrifice o sēră pe altariul Euterpei. Și fie-care s'a depărtat mulțumit cu prestațiunile artistice ale dșorei E. Cunțan.

Repertoriul bogat, compus aprōpe esclusiv din bucăți clasice — de-și alegerea unora din piesele cu text românesc n'ar fi fost, zic unii, toemai norocoasă — a fost esecutat în întregime la nivelul recerut, ear' cântăreța răsplătită că buchete frumoșe și aplause meritate.

Dșora Cunțan posedă o voce de alt adânc, puternică și mai pe sus de toate — o școlă bună.

Forța dsale residă într'o interpretare măiastră, adesea scenică a cântării, care de-și câte-odată pare a-și perde din mlădicie și coloră, totdeuna însă e plină de o simțire adâncă, nu arare-ori urcată la pathos.

Pentru variațiune, trei piese din program au fost esecutate de valorosul bariton din loc, dl W. Orendt, care, cu o comoră de voce dulce și sonoră, de un adevărat timbru dramatic, a reușit să facă din balada „Archibald Douglas” a lui C. Loewe punctul de culminație al debutului.

Accompaniarea la piano, acest rol, care oboșește, — cu excepțiunea cântecelor de sub nrul. 4, acompaniate de însuși autorul, dl L. I. Bella — a susținut-o dna Minerva Dr. Brote, cu multă bunăvoință și neîntrecută pricepere și discrețiune.

NOUTĂȚI

Gardă magiară. „Nemzeti Hirlep” (Cluj) publică o telegramă din Budapesta dte 18 Octobrie, în care se spune că M. Sa regele a ordonat înființarea gardei magiare (de trabanți) în Budapesta și a numit căpitan al gardei pe generalul campestru (Feldzeugmeister) baron Fejervári Géza, fost ministru de honvezi.

O desmintire. Mōrtea bătrânului academician Nicolae Ionescu din România, anunțată și de noi după toile din România, se desminte. Dl Ionescu e însă greu bolnav. Îi dorim deplină însănătoșare.

„Hier”-ul nu mai e obligat? Z'ariul „Lidove Noviny” din Bruun, al cărui proprietariu și director e deputatul ceh-tiner Dr. Stransky, vestește că ministrul comun de războiu a dat concesione soldaților, ca la adunările de controlă fie-care să răspundă la apel în limba sa maternă.

Ziarul „Die Zeit” din Viena reflectând la știrea această zice că baronul Beck, șeful statului major general, întrebât în chestie ar fi zis că el nu are nici o cunoștință despre o astfel de concesione.

Serbarea sf. Sofii s'a celebrat la gimnasiul român gr.-or. din Brașov ca și în alți ani, eri în 16 Octobrie. După liturgia cu parastas, ce s'a oficiat la biserica sfântului Nicolae, preoții îmbrăcați în odăjdii au venit în procesiune urmați de elevi și corpul didactic. În sala festivă a gimnasiului în prezența unui public numeros părintele Dr. V. Saftu asistat de diaconul Prișcu au săvârșit sfințirea apei. Corul elevilor sub conducerea măestrului G. Dima a cântat un cântec bisericesc și „Somnorose pășerele (solo de dl învățătoriu Oancea jun.) cu precisiune nefintrecută. Publicul a aplaudat. Discursul festiv l'a rostit de astădată dl prof. Axente Banciu vorbind despre educația și instrucția din școlă ca pregătire pentru școlă cea mare a vieții. Conferențiarul a ținut captivată atențiunea publicului timp de o jumătate de oră, ear' la sfârșit a fost viu felicitat pentru interesantele sale espuneri. („Gazeta Trans.”).

Regele Petru — la Sofia. Se raportează din Belgrad, că în consiliul de ministri ținut Sâmbătă s'a fixat pe 30 Octobrie ziua plecării regelui Petru, spre a face vizită principelui Ferdinand al Bulgariei.

Un cerculariu. P. C. Sa domnul V. Mangra, vicariu episcopesc în Oradea-mare, a adresat cerculariu preoților de pe teritoriul consistoriului orădan, în chestia scrierii „cronicei bisericesti” pentru fie-care parochie. Cronica are să conțină toate datele istorice referitoare la trecutul bisericești din respectiva comună, apoi date esacte despre cărțile bisericesti pe cari le are biserica, cu indicarea locului și anului de tipărire, și au să fie trecute în cronică toate inscripțiunile vechi ce se vor găsi, fie pe antimise, pe păreții ori clopotele bisericești, pe cruci, ori pe tăblice cărților bătrâne. Asemenea și alte date însemnate având să conțină cronică contemplată, e evident, că pe calea această se pōte aduna frumos și prețios material pentru o descriere amănunțită și completă a trecutului nostru. Fie-care paroch de pe teritoriul consistoriului orădan e îndatorat să termine cronică parochiei sale până la 1/14 Sept. 1905, trimițându-o ppresbiterului, care apoi o va înainta Consistoriului. (Imitație din arhidieceșă.)

Noul rege al Saxoniei. Sâmbătă a fost proclamat rege al Saxoniei Frideric Wilhelm, fiul răposatului rege George. Noul rege s'a născut în 1865, are patru copii, dar' soție nu are, fiind că cocōna Luisa, princesă de Toscana, a preferit să fugă cu Giron, fost instructor al copiilor ei, ear' acum, escomuniată de la curtea regală prin răposatul rege George și părăsită și de lbovnic, trăește într'un castel retras, sub numirea „contesă Montignoso”. Pēr lung și minte scurtă, și va zice acum și cocōna Luisa, cugetând la splendoră corōnei de regină.

Ospeții regelui Petru. Sâmbătă la amiază au fost primiți în palatul regal din Belgrad oficerii francezi fosti colegi ai regelui Petru la școlă militară din Saint-Cyr, invitați a nume din partea regelui. S'era s'a dat cină mare, la care dintră oficerii s'erbii n'a fost invitat nici unul. (Oficerii francezi declaraseră înaintea, că nu stau la masă cu ucigași.)

Reuniune de înmormântare în Seliște. Ministrul de interne a aprobat zilele trecute statutele „reuniunii de înmormântare” din Seliște. Fiind informați, că în mai multe părți în arhidieceșă noastră se intenționează înființarea de reuniuni de acestea, atragem asupra statutelor reuniunii din Seliște atențiunea celor interesați, spre a le întrebuița eventual ca model la compunerea statutelor lor.

Arderea unei păduri. În plantațiunea de pădure de pe muntele „Hiniul” din hotarul comunei Borgo-Prund zilele trecute s'a escat foc, pe urma căruia plantațiunea au ars pe teritoriu de 23 jugere.

† Octavian G. Ittu, elev în cl. III. normală a școlii ev. lut. din Sibiu, a răposat Sâmbătă în spitalul civil din Sibiu, în etate de 9½ ani. În mormântarea i-s'a făcut Luni în cimitirul bisericești gr. or. din suburbiul Iosefin al Sibiului. Îi deplâng perderea părinții George Ittu, paroch în Vale (tractul Seliște) cu soția sa Ana n. Stirmin, frățiorul Aurel Ionel și bunicele Marina Ittu și Maria Stirmin.

Corōne eterne. Neconsolații părinți George Ittu, paroch în Vale, și Ana Ittu n. Stirmin și frățiorul Aurel Ioan, în nemărginita lor durere dăruesc într'u vecinică odihnă a sufletului răposatului lor fiu respective frate Octavian George Ittu, fost școlariu în clasa III normală a școlii capitale ev. luth. din Sibiu, anume fondului „Daruri de Crăciun s'eraților nostri” întemeiat de „Reuniunea socialilor români din Sibiu”, fondului „Masa învățăcelilor meseriași”, fondului „Vedurilor și orfanilor meseriașilor” și „fondului de 20 fileri, pentru cumpărarea unei case cu hală de vîndare” fie-căruia câte 5 cor. = 20 cor.

Petrecere în Hondol. Ni-se scrie, că în Hondol a aranjat tinerimea română adultă petrecere, cu cântări și declamațiuni, în 9 Octombrie n. sub conducerea învățătorului Alexandru Iovan. Petrecerea a succedat bine și a dat un venit curat de 32 corone. Se va întrebuința pentru procurarea de cărți școlare.

Ciocnire de trenuri. În apropiere de Beaver-Zreek (în America) Sâmbătă un tren accelerat s'a ciocnit cu un tren de povară, carea însă din partea opusă. Nonșprezece oameni au murit, ear' douăzeci au îndurat răniri grave.

Pentru întărirea corpului. Pentru a întări corpul și a-i pute da cantitatea de nutrimenț recerută, lucrul principal este apetitul bun. Efectul întăritor și producător de apetit al Somatosei la anemie, chlorosă, lipsă de apetit și slăbiciune generală este deja de mult constatată prin minuțioase cercetări medicale. S'a dovedit anume, că Somatosa e în stare a suplini apröpe deplin albumina în corp. Somatosa e preparată din carne și conține preste 90% materii albuminoase. Acestea se află într'o astfel de formă, în cât trec direct în sucurile corpului fără a mai fi supuse procesului de mistuire. Prin acesta Somatosa e acomodată — cum nici un alt preparat de felul acesta, — a nivela efectul păgubitor al nutririi nesuficiente și necorespunzătoare, și e în stare a da corpului o anumită cantitate de materii nutritive, în formă concentrată, fără a supăra cât de puțin organele de mistuire. — Resultatul Somatosei se cunoște în scurt timp; în multe casuri Somatosa face adevărate minuni. După scurtă folosire ridică în mod simțitor apetitul și greutatea corpului, care în decurs de câteva săptămâni crește cu mai multe chile.

Posta' redacției.

Mai mulți. Mulțămitele publice nu le putem publica de cât atunci când avem loc. Răbdare deci, căci vor urma toate, dar' mai târziu.

Dlul S. G. în C. Nu o putem publica. Ceea-ce însă nu însemnă, că nu ar fi bună.

Din public.*)

Mulțămită publică.

Cu ocaziunea petrecerii ținută la 12 Septembrie st. v. a. c. din incidentul inaugurării și sfințirii primei școle ei. orientale în Turda, în favorul ajustării ei, au încurs număröse binevoitoare cuprasolviri de la următorii:

Escelența Sa dl arhiepiscop și metropolit Ioan Metianu 20 cor., Dr. Valer Moldovan, avocat, 8 cor., Nicolae Garoiu, adv., Zernești, 5 cor., Mihail Gazdac, inv., Poiana, 5 cor., Andreiu Chirali, preot, Soat, 4 cor., Nicolae Gherman, preot, Botez, 2 cor., Albert Gulyás, funcționar, 4 cor., Jovian Murășan, protopresbiter, 3 cor., Ioan Ghibu, preot și prof., 3 cor., Vasile Orășan, preot, 3 cor., Nic. Rațiu, adm. protopresb., Turda, Vasile Nicoră, preot, Ciunga, Vincențiu Orășan, preot, Agărbiciu, Dr. George Ciuta, v. secretariu, George Boldea, cassariu și căp. pers., Dr. Victor Bugner, cand. de adv., Emil Solomon (România), Dr. Iuliu Popescu, adv., Ioan Oniga, preot, Micoșlaca, dna Susana Frigator, Sibiu, fie-care câte 2 cor., Ilie Turdean, Stefan Rațiu, Simion Poruțiu, învățător, Ioan Bogdan, fie-care câte 1 cor., Nicolae Lazar, 2 cor.; Gavriil Morariu, Alexandru Chiș, Vasile Fandean, George Murășan, paroch, Hărăstăș, Ioan Ilescu, preot, Banăbic, George Costin, paroch, Sănmihailu, Andreiu Badiu, preot, M. Ludoș, Ioan Hopârtean, preot, Cucurdea-săcuiască, Dr. Eugen Mezei, Dr. George Pățacean, cand. de adv., Emil Petricaș, Iosif Hopârtean, Iuliu Vlăduț, Ioan Mesaroș, cand. adv., Ignatiu Berendi, preot, Emiliu Amberboi, câte 1 cor.; Teodor Pop, Ioan Chiș, dșoreie Elena și Virginia Pățacean, Emil Murășan, Vasile Cazan, Teodor Lup, Ioan Pelea, câte 40 fil.; Silviu Bologa și Alexie Pinteza câte 20 fileri; la olaltă 104 cor. 20 fil.

Adaugându-se la acești bani și sumele încasate prin răscumpărarea biletelor de intrare și a nume: a) la petrecerea inteligenței 131 cor. 46 fil., b) la petrecerea popoului 50 cor. 50 fil., suma totală a venitului este 286 cor. 16 fil., din cari bani detrăgându-se speșele de 54 cor. 50 fil., rămâne un profit curat de de 231 cor. și 66 fileri.

Tuturor acestor marinimoși suprasolvenți aflăm de bine a da expresiune mulțămitelor noastre și pe acesta cale, pentru obolul dat înaltei cause, dorindu-le, ca prea bunul Dzeu să le răsplătescă inzecit și însutit.

Turda, 1 Octombrie 1904 st. n.

Iovian Murășan
protopresb.

Iosif Urcan
cassariu.

* Pentru cele cuprinse în rubrica acesta Redacția nu primește răspunderea.

Studiu din sfera iconografiei orientale.

De Dr. Miron E. Cristea.

(Urmare)

În bisericile românești aflăm monogramul cu slove cirilice, lătit pretutindenea

IG XG

Acesta e la noi general; și acesta sunt de părere să se păstreze și pe viitor. Așa s'a obicinuit deja ochiul tuturor cu acest monogram, în cât forma romanisată pare-că nu se face bine. Ar fi IS. CHS., ear' AZ — în loc de α și ω — și mai puțin.

În această privință noi — fără a detrage cătuși de puțin din caracterul național al bisericii noastre — suntem de părerea a păstra monogramul antic și atât de obicinuit, fiind de acord cu eraldicul român Stefan D. Grecianu de la București, care pe stema celor 2 metropolii și a celor 6 episcopii ortodoxe române din România susține inscripția cu cirilice „АНТРС АСМННА ТА БОМ БЕДЕА АСМННА“, precum și literile cari indică eparchia:

Р—К= Eparchia Râmnicului.

Р—Н= Eparchia Romanului.

Б—З= Eparchia Buzeului.

Х—Ш= Eparchia Hușilor.

АР—М= Eparchia Argeșului.

Д—Ж= Eparchia Dunării de jos.

Acastă nevinovată susținere a cirilicelor o motivează astfel:)

„Fie iubirea noastră cât de nemărginită pentru latinătate și pentru Roma, patria de sânge strămoșescă, noi însă pentru scrierea bisericească știm că am avut frăție creștină nu cu Latinii, ci cu Slavii pravoslavnici ca și noi.

Am fost Romani și vom fi Români, căci așa suntem de mai înainte chiar de a deveni creștini și robi ai lui Iisus Christos; dar' în religia răsăritului voim să stăm tot ca până aci, adecă în adevărul istoric cel cu slove cirilice ale bisericii ortodoxe române din orient. În Eraldica semna-vom trecutul scump al Pravoslaviei noastre în ocaziunea această, și pe blazonul bisericeii, nu cu litere, ci cu slove, de-și nu ne refusăm să cetim rugăciunile din cărțile cele noue cu litere. Am admis dar' aci, și numai aci, inocentele și vechile slove cirilice în Eraldica episcopilor noastre; și acesta va fi semnul de deosebire istorică a celor 6 eparchii din România, fiind această și o cestiune de amintire istorică și o cestiune de necesitate și de utilitate practică; ear' nu mai mult. Nu vom face casus belli din această, și nici patriotismul dintr'o parte, nici simțul religios din altă parte nu se vor ciocni pentru atăta. Biserica noastră e autocefală astăzi, dar' ținem minte cu ce fel de slove la început au scris și au tipărit părinții nostri cărțile sfintei credințe creștine și cărțile luptelor neperitöre contra riturilor cari ne prigoniău.

Celelalte numiri și inscripțiile mai lungi sunt a se face firește toate cu litere, nu cu slove (vezi pag. 53—57).

Sfântă Maria.

Exteriorul sfintei Maria îl prezentăză 'Equivela astfel: „În etate mijlocie, trei coți de înaltă, în colörea grăului la față, cucernică, păr frumos blond și ochi galbui, nas mijlociu, mâni și degete lungi; vestimente frumoșe, iubeste colorile naturale în îmbrăcăminte“.

Nikephoros Callistos o descrie și pe maica Domnului mai pe larg. El zice despre ea: „Avea sprâncene negre și incovoiate, nas lung, buze roșii. Părul era galben, ochii plini de foc, galbini și în jurul pupilei rozietici, în colörea olivelor. Figura ei nu era nici plină, nici subțirică, ci svelță, și în colörea grăului. Nu era nici veselă, nici morösă, tristă; vorbea puțin cu toți oamenii, dar' deschis. În îmbrăcăminte ei nu era lux, în exterior nici o podöbă. N'avea nimic ceea molatic“.

Ceea-ce privește moravurile, figura și statura (sfintei Feciöre) însemnăm următoarele, precum zice Epiphanius: „Era în toate lucrurile plină de demnitate și serioasă, vorbea puțin și numai cât era de lipsă, asculta bucurios, te apropiăi ușor de ea, și nu ascundea față de nimenea demnitatea și cinstea ce i-se cuvenia. Înălțimea ei era mijlocie, de-și unii susțin a fi fost peste mijlocie. Față de toți oamenii era liberală în vorbă, fără ris, fără confusie, și mai ales fără vehemență. Colörea feței semăna grăului, părul blond, privirea aspră, ochii ceva albaștri și pupilele în colörea olivelor. Sprâncenele erau incovoiate și binisori negre. Nasul lungăreț, buzele roșii, la vorbă forte plăcută. Fața nu era nici rotundă, nici ascuțită, ci lungăreț. Mânile și degetele lungi. Era fără podöbe, simplă. N'avea nimic molatic în sine și plină de cucernicie și smerenie. La îmbrăcăminte avea colorii naturale, ceea-ce și azi se poate vedea la năframa de pe cap. Și ca să fu scurt, din totă ființa ei strălucea un farmec divin“.

(N. Callistos: Eccles. histor. Tom. I. I. II. cap. 23. Edit. Paris, 1630).

Din această descriere transpiră nițică asprime în înfățișare, care însă se domolește prin amabilitatea vorbirii și modestia ținutei sale. Acest portret calm și serios este de altcum tipul multor femei vrednice ale orientului.

Scriitorul H. Brockhaus astfel descrie chipurile Mariei, pe cari le-a văzut prin muntele Atos. Maica Domnului samănă după icöne la caracter cu fiul ei. Are, ca și Acela, trăsuri fine la față, nas îngust, gură mică, păr bogat și bine dezvoltat. Espresia predominantă e blândă și plăcută.

1. Ca și la Christos, așa distingem și la Maria mai multe grupuri de chipuri. Grupul prim îl formăză acele chipuri cari prezentăză pe Maica Domnului după cuprinsul cântării: „De tine, ceea-ce ești plină de dar, se bucură totă făptura, ceta ingerescă și neamul ome-

nesc; ceea-ce ești biserică sfințită și raiu cuvântător, mândria feciörescă, din carea Dumnezeu s'a intrupat și prunc s'a făcut; cel-ce este mai înainte de veci, Dumnezeul nostru, trupul Täu tron l'a ales și pântecelul Täu mai estins, de cât ceriurile l'a făcut. De Tine, ceea-ce ești plină de dar, se bucură totă făptura, Mărire Täu“)

Cel mai grandios chip al Mariei este cel de pe absida altarului. Maria șede; archangelii Mihail și Gavriil stau lângă ea, unul de-a dreapta altul de-a stânga și se închină cu respect și evlavie ei și copilului Iisus, care-i în pölă. Altădată Maria ține copilul pe brațe. De regulă mama pune o mână pe umărul copilului, care binecuvântă cu drepta. Inscriptiile lipsesc. Uneori e: „Cea înălțată de-asupra Ceriurilor“ = Υψηλοτέρα των ουρανών; altădată „Stăpână ingerilor“ = ἡ Κυρία των ἀγγέλων (Xenophon-tos. Vezi Mineiu 28 Decembre, 15 August etc.).

2. Ceva mai simplu e chipul Mariei în tēmplă. E fără ingeri și de multe-ori numai în bust (1/2). Copilul de regulă e pe brațe, nu în pölă. Și aici binecuvântă.

Între cele mai vechi icöne de la iconostas numărăm în Atos mai multe cari sunt făcute în forma această. Anume: pe „Preacurata cea cu trei mâni“ (Παναγία τριχειροῦσα) a lui Ioan Damascen. E în mănăstirea Chilandari. Se crede a fi făcută de evang. Luca. Este numai bustul. Ține pe Iisus pe mâna dreaptă, și stânga o ridică spre pept. Cu ochii fixăză pe privitori. Espresia e altcum neplăcută, aspră; dar' această espresie se i-se fi dat prin corecturi ulterioare la față, făcute de zugrăvi fără pricepere.

O legendă ne spune, că lui Ioan Damascen i-au tăiat iconoclastii mâna dreaptă, cea care atât de admirabil a apărat cultul icönelor în cele trei renumite cuvântări ale sale. Damascen însă — cu deplină încredere în ajutorul Maicei Domnului — a adus mâna-i tăiată înaintea acestei icöne a Maicei Domnului și — rugându-se de ea — la adierea vântului de primăvară i-a crescut mâna din nou, ca o plantă. E una din cele mai însemnate icöne. A trecut prin multe peripeții. De la Ierusalim a adus'o în Sērbia, și de acolo la Atos în Chilandari, mănăstire populată de călugări sērbi. Au așezat'o la iconostas întră alte icöne; dar' n'a stat acolo, până n'a fost așezată de-asupra tronului arhieresc sau al egumenului. Vecinic ard lumini înaintea ei și e încărcată de decorațiuni de aur și argint și de galbini. Intre prețioșele aceste este și un achat grandios. Se vede pe ea și chipul mânei din nou crescute a lui Damascen, de aceea are numele ἡ τριχειροῦσα. E o reliquie mult prețuită în muntele Atos.

Asemenea o iconiță mică din biserică sfântului George de la mănăstirea Sograpu. Maria privește oblu înainte, copilul binecuvântă. Se zice, că a rămas neatinsă de focul ce a băntuit această mănăstire în 1276.

Aceste icöne se cred a fi de pe timpul luptelor pentru icöne.²⁾

Evangelistul Luca este reprezentat în capela sfântului Nicolae de la Lavra, pictând tot o astfel de sfântă Marie.

În icönele prezentate mai sus, întră Maria și Iisus nu este vre-un raport intim vizibil, de cât că ambele persoane se cuprind în același chip.

3. O intimitate deosebită întră mamă și copil transpiră din un alt șir de alte Preceste. În fruntea acestora stă ca cea mai renumită, și pöte cea mai vechiă așa numita Παναγία Γλυκοκοιλοῦσα (drăgostitörea, Die Liebkosende) din mănăstirea Philoteu. Maica Domnului, cuprinsă de o adăncă iubire de mamă, stränge copilul la obrazul ei; îl drăgostește.

Între icönele mării mănăstiri Vatopădi încă se află o icönă în care feciöra Maria stringe cu dragoste spre obraz pe Iisus copilul.

Tot de această categorie este panagia numită „Axion estin“ (Ἄξιον ἔστιν) în Protatonul de la Carea. E una din cele mai renumite, care cuprinde mai multe trăsuri pline de viेतă. Figura este numai de jumătate (bust.); stă. Ține în brațe copilul, care se lipește de obrazul ei. Maria îi pörtă mâna, care ține o țidulă cu inscripția: „Duhul Domnului este preste mine“. (Isaia c. 61; Luca IV, 17). Maria și copilul simt împreună; dar' nu trăsesc numai pentru sine, ci și pentru cei ce rugându-se se apropie de icönă. Este așezată în altarul bisericeii. Vezi Sinaxariul: 11 Iunie. Unii pun proveniența ei la 980. — Asemenea și cea din biserică mănăstirii Pavlu; anume: Maria de la tēmplă. Are trăsuri fine, păr abundant, năframa tivită cu aur. Se plęcă spre dumnezeescul ei copil, stringându-l cu foc la obraz.

Conceptia acestor Preceste o aflăm în Mineiul pe Dec. (26).

4. O altă preceastă e cea numită „Panagia portaitissa“ din Vatopădi sau Jviron (πορταίτισσα, de la latin. porta, sau θυρώρα) cea de la intrare, de la pörtă.

Acesta e una din cele mai renumite pe tot muntele Atos. Fiind Atosul ocupat de Turci după insurecțiunea întēmplată și în care par. Nicephorus a dezvoltat mare curagiu, a pușcat un soldat turc cu piștolul spre icönă această, așezată de-asupra porții mănăstirii Vatopădi. Peste câteva zile s'a spânzurat acest soldat de un arbore în apropierea mănăstirii. Călugării povestesc, că din grumazii rănii ai maicii Domnului a curs sânge.

Tot în muntele Atos se află o capelă în mănăstirea sfântei Laura, care are de hram această: „παναγία πορταίτισσα“.

¹⁾ Textul original al acestei cântări este: Ἐπὶ σοὶ χαίρει κεχαριτωμένη πᾶσα ἡ κτίσις, ἀγγέλων τὸ σύστημα καὶ ἀνθρώπων τὸ γένος, ἡγιασμένη ναὶ, καὶ παραδείσιοι λογικῆ, παρθενικὸν καύχημα, ἐξ ἧς θεὸς ἐσαρκώθη, καὶ παιδίον γέγονεν, ὁ πρὸ αἰώνων ὑπάρχων θεὸς ἡμῶν τὴν γὰρ σὴν μητέρα θρόνον ἐποίησε καὶ τὴν σὴν γαστέρα πλατυτέραν οὐρανῶν ἀπειρογάστο. ἐπὶ σοὶ χαίρει κεχαριτωμένη πᾶσα ἡ κτίσις. δόξα σοὶ.

²⁾ Există și o carte despre cele mai însemnate icöne ale Preacuratei, de pe muntele Atos, care cuprinde și reproducțiunile ei: Ἀνωτέρα ἐπισκόπισις ἐπὶ τοῦ Ἄθω. Constantinopol 1861. E rară.

(Va urma.)

¹⁾ Vezi „Eraldica-română“ de Stefan D. Grecianu. București 1900.

Despre emigrarea la America.

Chestia emigrării la America încă nu a succedat a fi astfel rezolvată, ca să fie odată deplină ordine. Fie-care autoritate dă altă explicație legii despre emigrări. Un număr însemnat de cetitori și abonați de al noștri în zilele din urmă ni-s-au adresat cu rugarea să le dăm deslușiri asupra felului cum e regulată afacerea emigrărilor. Unii se plâng chiar că nu li-s-au estradat pasport, ori numai după multe alergări împreunate cu neplăceri au putut ajunge în stăpânirea lui. Neputând răspunde singuraticilor, dăm la acest loc deslușirile dorite.

Ministrul-president conte Tisza István a anunțat apriat în casa deputaților, că sub nici o împrejurare nu va scurta hotărârile sale liberale privitoare la emigrări. Fie-cărui emigrant îi stă în voie să călătorească pe unde vrea. De aceea ministrul-president a accentuat în ședința publică a casei deputaților, că nu va silii pe nici un emigrant să-și părăsească patria prin Fiume. Folosindu-se de linie acosta, călătoriul e silii să petreacă 18 zile pe mare până la debarcare în America. Notarii comunali și cercaali au primit instrucție de la guvernul ungar numai să recomande emigranților linia fiumană, dar' mai departe să nu meargă în privința asta. Notarii pot deci să recomande calea asăta mai lungă, nu pot silii însă pe nimenea să se folosească de ea. Dacă emigrantul declară că vrea să călătorească de la Brema, de unde ajunge la America în șapte zile, notariul e datoriu să-i libereze pasport și peste Brema. În cas că notariul totuși ar denega acosta, emigrantul e în drept să ridice plângere contra notariului la vice-comitele. Acesta apoi îndată o să dispună estradarea pasportului peste Brema. Dacă și acum s'ar întâmpla, ca cineva să scurteze libertatea emigrantului, silindu-l să folosească linia fiumană, n'are de cât să înștiințeze de urgență despre acosta pe ministrul-president conte Tisza István, ca ministru de interne, în Budapesta. Și ministrul-president fără îndoială îi va face dreptate. Având emigrantul pasportul, poate călători fără pedeci peste Oderberg la Brema, de unde 7 zile mai târziu poate debarca în America. Pe cale să nu se lase a fi înfricat de agenți. Agenții sau comisionarii n'au dreptul să oprască pe nimenea și dacă emigrantul totuși ar fi espus la șicană din partea acestora, imediat să facă arătare la ministrul-president pe cale telegrafică, cerând totodată pedepsirea agenților. În astfel de esuri ministrul-president dispune la moment, ca emigrantul să pōtă călători liber, cum și, ca agenții să fie pedepsiți. Ministrul-president pretinde de la agenți și e dator să pretindă respectarea legii și să nu șicaneze pe călătorii cu pasport peste Brema. Fără pasport însă nimenea să nu călătorească la America. Chiar și pentru-că ori-cui se dă pasport.

Nr. 932 1904.

[299] 3-3

Birtul comunal

din Chirpăr

cu licența pentru cărcimărit și vinderea tutunului se dă în arândă pentru timpul de la 1 Ianuarie 1905 — 31 Decembrie 1907 prin licitațiune publică în sala cea mare a caselor comunale din Noerichiu la 26 Octobrie 1904 la 9 ore a. m.

Prețul de strigare e 500 cor.; vadiul 10%, ear' ofertele în scris se primesc până la începerea licitațiunii; ulterior de loc nu se primesc.

Condițiunile se pot vedé în cancelaria comunală.

De la „Economia“ din Cohalm.

Avissăm prin acosta pe domniile proprietari ai acțiunilor nr. 300-309, 529, 530, 555-556 și 645-646, că dacă în termen de 30 zile de la datul de mai jos nu-și vor achita restul cu cari datorază, în virtutea §-ului 10 al statutelor vom anula aceste acțiuni și sumele plătite se vor trece în fondul de rezervă.

Cohalm, în 16 Octobrie 1904.

[301] 1-3

Direcțiunea.

Să plantăm umbrar de viță de vie

pe lângă orice casă și în grădinile noastre de casă, în pământ și nésip.

Pentru acest scop însă nu se potrivește ori-ce soi de struguri, de-și toate soiurile sunt plante curpenitoare, fiind-că o parte mare din ele, chiar și dacă se desvōltă, nu dă rōde, din care cauză mulți nu au putut obține nici un rezultat. Dacă însă se plantază soiuri bune pentru formarea de verdētă, acestea provēd apoi casa pe întreg timpul cōcerii cu cele mai eminente soiuri de struguri tāmăioși și alte soiuri de struguri dulci. [12] 17-20

Strugurii cresc pretutindena în patria noastră și nu există casă, pe lângă ale cărei ziduri nu ar pute fi cultivați, cu neînsemnate spese; afară de aceea servesc de cea mai frumoasă podōbă și pentru alte clădiri, grădini, garduri ș. a. fără să detragă cât de puțin din locul merit pentru alte scopuri. Și apoi strugurii sunt cele mai multămitore pōme, deōre-ce rodesc an de an.

Soiurile sunt descrise în un preț-curent ilustrat, care, indicându-se adresa prin cartă postală, se trimite fie-cărui, gratis și franco.

Erste Ermelléker Rebeschule, Nagy-Kágya, p. u. Székelyhid.

Nr. 409.

[300] 1-3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățatoriu la școla confesională gr. or. din parohia Curtuișiu, protopresbiteratul Cetatea de pētră, se publică concurs cu termen de 20 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt salariu anual de 600 corōne, din care 300 cor. repartite pe popor ear' 300 corōne ajutoriu de stat, cuartir în edificiul școlii, grădină de 400 □ stângini și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa postul acesta vor avé a-și așterne cererile concursuale instruite conform legilor în vigōre la subscrișul oficiu protopresbiteral (p. u. K.-Monostor) până la termenul indicat; cel ales va fi îndatorat a instrua copii de școlă în cântările bisericesti și a cânta cu ei în biserică la sânta liturgie.

Fēnațe, la 30 Septembrie 1904.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Cetatea de pētră. În conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Teodor Șovrea
adm. prot.

Epilepsia.

Cine suferă de epilepsie (nevoie), convulsii și de alte morburii nervōse, să cēră broșură asupra acestora. Se capētă gratis și franco prin „priv. Schwanen-Apotheke, Frankfurt a. M.“. (90) 27-52

Vinzare de casă.

Casa strada băilor (Badgasse) nr. 4, suburbiul iosefin, se vinde din mână liberă. Are grădină cu pomi roditori, grădină de brazi, scaldătōre de riu, și se află în ținut scutit de prav, 30 minute depărtare de la centrul orașului. (286) 3-3

Biblioteca

„Reuniunii române de agricultură din com. Sibiu.“

	Cor.
1. Ținerea vitelor, de Eugen Brote	—24
2. Trifoiul, de Eugen Brote	—24
3. Prāsirea pomilor, de Dem. Comșa	—24
4. Legea veterinară, de învățatoriu Muntean	—80
5. Insoțirile de credit (Raiffeisen), de Aurel Brote	1-60
6. Cartea stuparilor săteni, de R. Simu	—70
7. Statutele tovărășiilor agricole	—
8. Statutele insoțirilor de credit (Raiffeisen)	—
9. Povețe pentru stīrpirea gândacilor de Maiu	—10
10. Darea pe vinuri și favorurile (înlesnirile), ce le face legea în privința ei proprietarilor de vie	—
11. Povețe pentru apārarea împotriva gândacilor, cari sfredellesc mugurii	—10
12. Scurtă povățuire la stīrpirea șōrecilor de câmp	—10

Se pot procura de la
Librăria arhidiecesană, Sibiu.

Birtul comunal

din Marpod

cu licența pentru cărcimărit și vinderea tutunului se dă în arândă pentru timpul de la 1 Ianuarie 1905 — 31 Decembrie 1907 prin licitațiune publică în sala cea mare a caselor comunale din Noerichiu la 26 Octobrie a. c. 9 ore a. m.

Prețul de strigare e 750 corōne; vadiul 10%, ear' ofertele în scris se primesc până la începerea licitațiunii; ulterior de loc nu se primesc.

Condițiunile se pot vedé în cancelaria comunală. [292] 3-3

Nr. 294/1904.

[297] 2-3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în comuna bisericescă gr. or. Valeaverde de clasa III-a, protopresbiteratul Cāmpeni, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele sunt cele arătate cu ocașiunea întregirii dotațiunii preoțești de la stat.

Doritorii a ocupa acest post să trimită rugările lor concursuale cu documentele re-cerute la subscrișul oficiu până la termenul venit și să se facă cunoscuți comunei bisericesti înainte de alegere.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Cāmpeni. Cāmpeni, 23 Septembrie 1904.

Romul Furdui
protopop.

[295] 3-3

Concurs

În urma rezoluțiunii Preavereratul Consistoriu arhidiecesan din 21 August a. c. nr. 8722 B. se escrie concurs nou pentru întregirea parohiei vacante Tāmasa cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Tel. Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele statorite în fasiunea cōla B. pentru întregirea dotațiunii de stat.

Concurenții au a-și înainta rugările de concurs construite conform normelor din vigōre, la subscrișul oficiu în termenul deschis, și a se presenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sērbătōre la biserică spre a cânta respective a celebra și cuvēnta.

Fizeș - Sānpetru, 23 Septembrie 1904

Oficiul protopresbiteral gr. or. Unguraș în conțelegere cu comitetul parohial.

Pavel Roșca
protopresbiter.

Teodor V. Păcățian:

Istoriografi vechi, istorio-

grafi noi, studiu critic în chestia vechei metropolii ortodoxe române 2-

Scopul în drept, traducere autorisată după Dr. R. de Jhering 8-

Din legile ungare: Judecătōriile cu jurați —80

Istoria politicei, după Sir Frederick Pollok 1-

Libertatea, traducere după John Stuart Mill 2-

Tōte aceste cărți se pot procura de la Librăria arhidiecesană din Sibiu (Nagyszeben)

Corōne

Cartea de aur, vol I și II, broș. Corōne

la 10 cor., leg. a 11-60

Lupta pentru drept, traducere după Dr. R. de Jhering 2-

Buna chivernisēlă, carte pentru toți, întocmită după ideile lui Sam. Smiles —40

Principiile politicei, după Dr. Holtzendorf 4-

Sāmbăta morților, dramă din popor în 5 acte, localisată după Raupach —60

Cruce sau stea dūplă electro-magnetică

Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și invioreză

Deosebītă atențiune e a se aparat vindecă bōle

pe lângă garanție.

da împrejurārei, că acest vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fruitur de ureche, bitaie de inimă, sgîrciuri de inimă, asma, auzul greu, sgîrciuri de stomac, lipsa poștei de mănecare, rēceală la mână și picior, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bōle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate încurse din tōte părțile lumii cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine pōte examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimită banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deōre-ce „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios opriț fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi [2] 105 de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la copii și femei de constituție fōrte slabă.

Espedite din centru și locul de vēndare pentru țēră și străinătate e:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colțul strada Kálmán.